

Sve ima svoje doba i svaki posao pod nebom svoje vrijeme.

1

U osamnaestoj sam se zaljubio...

1

9

Berlin-Hauptbahnhof.

Tamo stižu vlakovi iz Poljske i dva mlada Engleza netom su stigla iz Krakova. Izgledaju grozno, ta dvojica tinejdžera, iscrpljeni od štrapaca u vlaku, mršavi i prljavi od deset dana vožnje Interrailom. Jedan od njih, Simon, bezvoljno zuri ni u što. On je naočit momak, visokih jagodica, ukočenog, bezizražajnog, nervoznog lica. Kolodvorska gostionica bučna je i zadimljena u sedam ujutro, i on s neodobranjem sluša muškarce za susjednim stolom — jedan je od njih, čini se, Amerikanac, a drugi, stariji, Nijemac, koji nasmiješen kaže: “Vi ste izgubili samo četiristo tisuća vojnika. Mi smo izgubili šest milijuna.”

Amerikanac kaže nešto što se izgubi u galami.

“Rusi su izgubili dvanaest milijuna — mi smo ubili šest milijuna.”

Simon pripali poljsku cigaretu, ugleda riječ “Spiegelei” na plastificiranom jelovniku, novac na stolu, čekajući da ga konobar uzme — euri, lijep novac modernog izgleda. Svidaju mu se fontovi koje su dizajneri upotrijebili, jednostavni su, neukrašeni.

“Milijun ljudi umrlo je samo u Lenjingradu. Milijun!”

Ljudi piju pivo.

Vani kišica počinje vlažiti sivi okoliš kolodvora.

Došlo je do prepirke s konobarom — bi li se mogle dobiti dvije šalice s jednim *Kaffeekänchen*. Ne bi. Moraju dijeliti jednu šalicu, Simon i njegov prijatelj, koji je sada u telefonskoj govornici — njihovi mobiteli ovdje ne funkcioniraju — napola skriven pod njezinom školjkom od mutne plastike, i pokušava dobiti Otta.

10 Konobar u zamrljanom grimiznom prsluku bio je drzak prema njima, smatrao je Simon. Prema drugima, međutim, bio je snishodljiv — Simonove umorne oči prate ga dok se kreće uokolo, kroz dim i buku — prema muškarcima u odijelima s novinama, kao onaj što podiže pogled i odjednom se usiljeno nasmiješi, gledajući na sat dok konobar prazni poslužavnik.

Neki glas počne izbacivati informacije o vlakovima. Strog glas koji dopire odnekud izvana, gdje vjetar hrupi u prostor kolodvora. Taj je glas kao slavina zvuka koja se otvara i zatvara.

Simonu je sada poznata blaga intonacija koja prethodi svakoj provali toga glasa

toga glasa i njegove jeke.

I ta blaga intonacija, kad se začuje, počinje sličiti proširenju njegove iscrpljenosti, nečemu u njemu, nečemu subjektivnom.

Konobar se doslovce klanja muškarcu u odijelu.

Kolodvorski život ponire i komeša se poput prljave rijeke. Ljudi. Ljudi se kreću kroz kolodvor poput prljave rijeke.

I ponovo to pitanje —

Što ja ovdje radim?

Vidi prijatelja Ferdinanda kako spušta slušalicu u govornici.

Danima pokušavaju dobiti Otta — on je netko koga je Ferdinand sreo u Londonu prije nekoliko tjedana, mlađi Nijemac koji je rekao, vjerojatno pijan, vjerojatno ne

očekujući da će se to ikada dogoditi, da će mu, ako se ikad zatekne u Berlinu, biti drago da ovaj prenoći kod njega.

Ferdinand se vraća za stol zabrinutog izraza.

“I dalje se ne javlja”, kaže.

Simon puši i ne kaže ništa. Potajno se nada da se Otto nikad neće javiti. Sve to vrijeme nije mu se svidala zamisao da odsjednu kod njega. On ga nije upoznao u Londonu, a ono što je čuo o njemu nije mu se dopalo.

“Što ćemo onda?” pita.

“Ne znam”, kaže njegov prijatelj. “Da jednostavno odemo do njegovog stana?” On ima Ottovu adresu — Otto ih zbilja očekuje negdje u travnju, tako su se otprilike dogovorili u Londonu, putem poruka na Facebooku.

11

Voze se dvije stanice S-Bahnom i dugo traže stan, a kad ga napokon nadu — neočekivano, nalazi se u prljivoj pokrajnjoj uličici — tamo nema nikoga osim policajca u zelenoj uniformi. Čeka ih na zavoju stubišta, jedan niz stepenica niže od vrata stana, u mutnoj svjetlosti prozora.

Nesigurni zašto je policajac ondje

Je li Otto ubijen?

oni oklijevaju.

“Tag”, kaže muškarac. Iz njegova je glasa razvidno: nitko nije ubijen.

Kažu da traže Otta, a policajac, koji očito zna tko je Otto, kaže im da nije tamo. Tamo nema nikoga, kaže.

Čekaju.

Čekaju više od sat vremena, Ferdinand nekoliko puta ode do govornice na ulici ne bi li našao nekoga tko zna gdje je Otto, dok Simon sjedi na popločanom podu u golemom predvorju u prizemlju, i pokušava se probiti kroz *Poslanike*, otrcano izdanje u ediciji Penguin Classic koje prebiva u jednom od bočnih džepova s patentnim zatvaračem na njegovu ruksaku. Njegove umorne oči nalaze ove riječi —

*Proživite sve što možete: pogriješit ćete ako tako ne učinite. Nije toliko važno ono čime se posebno bavite, sve dok je život pred vama. Što čovjek izgubi, to je izgubljeno: u tom se pogledu ne zavaravajte. Ipak, ostaju nam snovi o slobodi pa zato nemojte poput mene te snove izgubiti. Ja sam u svoje vrijeme bio ili odveć glup ili odveć pametan da bih se njima zanosio: ne znam što je od toga točno. Dakako, sad se kod mene javlja reakcija na tu pogrešku, a glas bi reakcije trebalo nesumnjivo uvijek uzeti u obzir. Radite što vas je volja, samo nemojte ponoviti moju pogrešku. Živite!**

12 Uzima kemijsku iz istog džepa na ruksaku u kojemu drži roman i njome povlači okomitu crtu pored tih riječi. Kraj te okomite crte, na margini, ispisuje: GLAVNA TEMA.

Ferdinand se vraća s ulice, mokat od nestašne kiše.

“Što ćemo?” pita.

Ponovo S-Bahn.

Kiša je prestala. S prozora vlaka vide stvari. Spomenički komad Zida, gusto prekriven psihodeličnim grafitima. Oni se ne sjećaju tog svijeta. Premladi su. Sunčeva je svjetlost tamo na praznoj zemlji, sija kroz prostore na kojima je bio Zid. Sunce. Kroz prozore S-Bahna, kroz njihovu čipku nečistoća, dodiruje Simonove stisnute oči.

Što ja ovdje radim?

Što ja ovdje radim?

Vlak klopata preko skretnica.

Što ja

Vlak usporava

ovdje radim?

i dolazi na stanicu, na otvorenom – Warschauer StraÙe.

Vjetroviti peroni, pusta zemlja posvud uokolo.

Pusta zemlja.

* Henry James, *Poslanici*, prev. Divina Marion, Školska knjiga, Zagreb, 2006., str. 160–161. (Ova i sve sljedeće bilješke prevodiočeve su.)

Travanj je...

Oni su zaljubljeni u Eliota i njegov melodiozni pesimizam. Osjećaju strahopoštovanje pred Joyceom. On je ono što oni žele biti, spomenik poput njega. Oni su pisci zbog čijih su se djela sprijateljili. I Shakespeareove tragedije. I *L'Étranger*. I nedaća Vladimira i Estragona, o kojoj rado misle kao o svojoj. Čekajući Otta.

Warschauer StraÙe. Vlakovi se kreću meðu krepkim korovom. Proljetni pljuskovi mitraljiraju ograde koje se ljušte, s nadvožnjaka se prosipa zvuk nevidljivog prometa.

U Kreuzbergu iscrpljeni sjednu da pojedu ručak.

Kreuzberg je razočaranje. To je trebao biti hipsterski okrug, alternativna četvrt. Ferdinand je naročito razočaran. Simon stavlja hranu u svoja lijepo oblikovana usta. On od Kreuzberga nije očekivao ništa. Njega on nije zanimao i smatra da mu je prijatelj naivan – iako to ne kaže – jer je mislio da će biti zanimljiv.

Uz jelo malo raspravljaju o tome koliko je sve skuplje nego u Poljskoj (obišli su Varšavu, Krakov, Auschwitz), premda su više cijene opravdane, tako im se čini, višom kvalitetom svega u Berlinu. Hrane, na primjer. Halapljivo jedu.

Nekako počnu razgovarati o ljudima u školi. To im je posljednja godina, ovoga ljeta polažu završni ispit, nadaju se da će najesen krenuti na Oxford. (Zbog toga se Simon neveselo probija kroz djela Henryja Jamesa, tražeći gradu za “međunarodnu temu”.)

Razgovaraju tako o raznim ljudima – uglavnom o tome kakvi su debili – a onda Ferdinand spomene Karen Fielding.

Nema pojma, dok izbacuje to ime kao kakav svakodnevnii predmet, da njegov prijatelj često sanja o Karen Fielding – snove u kojima bi oni mogli razgovarati ili razmjenjivati poglede, ili u kojima bi im se ruke mogle na trenutak dodirnuti, i iz kojih se budi te i dalje kao da osjeća dodir njezine ruke, i načas ga preplavi radost. Prepisuje te

snove u svoj dnevnik, vrlo iskreno, uz stranice i stranice o tome što bi oni mogli značiti, kao i o prirodi samog sanjanja.

Na javi, on i Karen Fielding jedva da su se ikad obratili jedno drugom, i ona ne zna što on osjeća – osim ako nije primijetila kako je njegove oči prate dok se s pladnjem u rukama kreće po menzi ili klipše u blatnjavoj opremi natrag s hokeja na travi. Takoreći jedino što zna o njoj jest da joj obitelj živi u Didcotu – našao je kako to kaže nekom drugom – i tog trenutka riječ “Didcot” počela je živjeti u njegovoj svijesti ovijena nekim posebnim, tajanstvenim obećanjem. Poput njezina imena, taj se naziv čini gotovo suviše moćan da bi ga se zapisalo, no u omladinskom hostelu u Varšavi, jedne večeri dok se Ferdinand tuširao, zapisao je i od toga mu se ubrzalo srce: Čini se besmisleno putovati po *Evropi kad je jedino mjesto gdje želim biti skromni, prigradski, engleski*

Kemijska mu je zalebdjela.

Tada je to učinio, napisao je tu riječ.

Didcot.

Nikad nije smogao petlje da uobličí njezino ime, možda još moćnije.

Sada, kad ga Ferdinand izgovara, Simon samo kima i sipa još šećera u kavu.

Čezne govoriti o njoj.

Ništa mu ne bi bilo draže nego da provede cijelo poslijepodne govoreći o njoj, ili da samo sluša kako se njezino ime izgovara naglas, stalno iznova, ta četiri sloga koja kao da sadrže sve za što je vrijedno živjeti na cijelom svijetu. Umjesto toga počinje govoriti, ne prvi put, o nemogućnosti da kao turist postigneš bilo kakvo zadovoljstvo.

Ferdinand spušta pogled i, miješajući kavu, sluša dok njegov prijatelj mrzovoljno raspreda na tu temu.

Što turist pokušava? Vidjeti nešto? Vidjeti više života? Život je posvuda – ne moraš klipsati po Evropi tražeći ga...
jedino gdje želim biti

Prestajući se čak i pretvarati da sluša, Ferdinand počne pisati razglednicu. Slika: krakovska katedrala, crna i nazupčana. Razglednica ide djevojci u Engleskoj s kojom neodređeno očijuka, koja mu se ponekad prilično sviđa – za koju, uostalom, misli da bi je trebao zadržati u igri. Smješka se i osjeća čekinje na svojoj jakoj bradi dok piše: *Obojica puštamo brade* – to zvuči dopadljivo muževno. Na kraju pročita što je napisao, da mu prijatelj to odobri. Zatim ustane i potraži zahod.

Neko vrijeme ga nema, i sjedeći u osunčanom restoranu Simon promatra dim kako se penje s vrha njegove cigarete.

Možda mu od umora dolazi da zaplače.

Što ja ovdje radim?

15

Osjećaj samoće strahovit je kao olujna fronta. Prijatelj mu, nakon deset dana putovanja, veći dio vremena ide na živce. Trudio se navući osmijeh dok je ovaj čitao razglednicu i pokazivao mu malu skicu bradatog muškarca nacrtanu zelenom tintom. I kako se samo poprskaio svojim Joop!om prije nego što je stavio svoj ruksak u ormarić na kolodvoru. Kako je samo razmetljivo zadigao majicu da se pospreja s tim Joop!om, da pokaže svijetu zavojnicu dlaka na prsima... U tom trenutku... I to bi trebao biti *prijatelj* s kojim putuje. Strahovit je poput olujne fronte taj osjećaj samoće koji ga preplavljuje.

Dok promatra kako se dim penje s vrha njegove cigarete.

U osunčanom restoranu.

*

Uvečer ponovo odlaze do stana i tamo zatječu Ottovu sestru s dvojicom prijatelja u kožnim jaknama, jednim malim kojemu je lice puno piercinga – Lutzom – i drugim mnogo višim, s morževskim brkovima – Willijem. Ottova sestra nema pojma tko su Simon i Ferdinand, ali kad joj objasne kaže im da se raskomote i pričekaju Otta – on će se

sigurno na koncu pojaviti. Ona i njezini prijatelji, kaže, upravo odlaze.

Ostavši sami, Simon i Ferdinand se zaista raskomote. Stan je iznenađujuće velik i oni tumaraju njime ponašajući se prilično slobodno, točeći si nekakav viski koji skupo izgleda i otvarajući ladice. U jednoj od njih Simon nađe neobičan špil karata. Sigurno karte za tarot, misli. Dokono okrene jednu – slika ruke koja drži nekakav štap. *As der Stäbe*, piše na njoj. As štapova? Falički simbol, očito. Ne baš suptilno. Kako god. Besmislica. Zatvara ladicu.

*

16

Okolo dva su sata ujutro kad uleti Otto i zatekne ih u vrećama za spavanje na podu spavaće sobe.

Upali svjetlo i krikne.

Tada opazi Ferdinanda, koji je netom podigao glavu i škilji prema njemu, pa usklikne: “Jebote, čovječe, uspio si!”

“Otto...”

“Jebote!”

“Nadam se da ti ne smeta...” počne Ferdinand.

“O čemu pričaš, jebote?” viče Otto.

“Nadam se da ti ne smeta što smo tu...”

“Zar fakat misliš da mi smeta?” zadere se Otto.

“Ne znam...”

“Čekao sam te.” Netko drugi stoji ondje, Otto iza ramena, i naviruje se preko njega.

“Čuj, pokušavali smo te nazvati...”

“Da?”

“Nije te bilo ovdje.”

“Nisam bio tu!” objasni Otto, i dalje vičući.

“I nisi se javljao na mobitel...”

“Izgubio sam ga!”

“O.”

“Ma da, izgubio sam ga”, kaže Otto odjednom tihim, turobnim glasom. “Izgubio sam ga.”

Sjedne na jedan od kauča i počne motati džoint, razočaravši Simona koji se nadao da će odmah ugasiti svjetlo i otići.

Otto nosi šašavu kapu, a rukavi jakne ni izbliza mu ne dosežu zapešća. Adamova jabučica pomiče mu se gore-dolje dok radi na džointu. Ispostavlja se da on i njegov prijatelj cijeli tjedan poslužuju pića na nekakvom događanju izvan Berlina. Dok mota džoint, Ferdinand mu stalno iznova zahvaljuje što im dopušta da budu kod njega.

“Čuj, još jednom, hvala ti *puno*”, kaže Ferdinand podižući se da sjedne u vreći za spavanje.

“Ma zaboravi, jebote”, kaže Otto gospodski ravnodušno, sjedeći na kauču, i dalje s kapom na glavi.

“Što je, hm, s onim policajcem?” pita Ferdinand.

Otto kao da ne čuje pitanje. “Što?”

“Policajac. Znaš.” Ferdinand pokazuje džoint koji se oblikuje u Ottovu krilu.

Otto se ne uzbuđuje. “O, zajebi tog tipa!” Pa doda: “Njega nije briga.”

“Što uopće radi tamo?”

“Otac mi je”, kaže Otto. “To je sranje.”

“Tvoj otac?”

“Mda, baš sranje.” Doradujući džoint, nanoseći slinu na njega vrškom malog prsta, Otto kaže: “On je u vladi. Znaš...”

“U vladi?” sumnjičavo će Simon, prvi put progovorivši.

Otto ga ignorira i pripali džoint.

Simonu je Otto odmah postao antipatičan. Da mu barem Ferdinand prestane zahvaljivati. On pak ne govori gotovo ništa, a kad mu, nakon što su popušili prvi džoint, Otto ponudi da smota drugi, on bez riječi uzme materijal. Otto mu stalno govori da stavi više “šita”. On i Ferdinand histerično razgovaraju o ljudima koje su poznali u Londonu.

Poslije Otto kaže Simonu da bi trebao smotati još jedan džoint, i opet navaljuje da stavi više šita. Svi su prilično napušeni. Netko je upalio televizor i našao nešto možda pornografsko—nekakve gole žene u polju žita, čini se. Simon to ignorira. Ostali se smiju. Ottov prijatelj je otišao, primijeti odjednom Simon. Simon se ne sjeća da je otišao. Ima neugodan osjećaj da ga je izmislio, da nikoga drugog uopće nije bilo tamo. Ostali se smiju ženama u žitnom polju, Otto požudno zuri u ekran, oči mu blistaju, jezik mu napola isplažen, skamenjen je.

18 Simon osjeća slabost. Bez riječi ustane i otumara do kupaonice. Tamo, zaboravljajući gdje je, provodi puno vremena zureći u boce šampona i plastičnu žabu na navijanje na rubu kade obloženom pločicama. Samo stoji ondje i dugo zuri u njih. Zuri u plastičnu žabu na navijanje, u njezino bezazleno zeleno lice. Šum ventilacije sve više zvuči kao jecanje.

Kada dvadesetak minuta poslije ponovo sjedne na pod dnevne sobe, Otto ga pita: “Koliko je šita ostalo?”

“Ništa”, kaže Simon. Dnevna soba—sva u bež i krem boji, puna istočnjačkih umjetnina—djeluje nepoznato, kao da je prvi put vidi.

“Potrošio si šit?”

Ferdinand se protiv svoje volje počne cerekati, a onda stane ponavljati: “Oprosti, oprosti...”

“Potrošio si šit?” opet pita Otto, i dalje glasom punim nevjerice. Ferdinand se smijulji i kaže da mu je žao.

“Da”, kaže Simon. Osim toga je oprljio svijetli, blistavi tepih, ali odluči da to sada ne spomene.

“Sranje”, kaže Otto. A onda, kao da je to možda bila šala: “Stvarno si ga potrošio?”

“Stvarno.”

“Zbilja mi je žao”, kaže Ferdinand, odjednom krajnje ozbiljnog izraza lica.

Otto uzdahne. “Okej”, kaže. Ipak, nije se sasvim pomirio s tim. “Sranje”, kaže nekoliko sekundi poslije, “potrošio si šit...”

Simon se polako uvuče u vreću za spavanje i okrene se od njih. I dalje razgovaraju dok on pada u san.

*

Sutradan on i Ferdinand obilaze Potsdam. To je ono što Simon, čini se, želi vidjeti dok su u Berlinu — dvorac Sanssouci.

Od stanice u Potsdamu, bogato ukrašena zelena kapija. Potom avenija malih stabala i palača na vrhu terasastog brežuljka. U podnožju brežuljka fontana šiklja visoko u zrak, a park je načičkan kipovima od bijelog kamena — muškarci koji napastvuju žene ili se bore jedni s drugima, ili se otmjeno mršte na nešto u daljini, svi zamrznuti u nekom nejasno mahnitom položaju, zamrznuti među tihim živicama ili kraj spokojnih površina ukrasnih jezeraca.

Simon tumara tim krajolikom — dugim, drvećem obrubljenim šetalištima, uz fontane gdje se ona sijeku, pročelja gdje završavaju — u svojevrsnom ushićenju.

Postoji mjesto gdje se može popiti čaj, sjedaju na metalni vanjski namještaj i on govori o tome kako cijeli taj krajolik, poput glazbe J. S. Bacha, izražava prirodni red ljudskog uma.

Dok jede kolač, Ferdinand se žali na aknu na ledima od koje mu se zamrljala košulja.

Simon ima sličan problem, ali ga ne spominje. (Pedantan je u skrivanju svog tijela od prijatelja.) Umjesto toga odlaže *Poslanike* i govori Ferdinandu o Fridriku Vilimu, ocu Fridrika Velikog, i o njegovoj opsjednutosti vlastitim stražarima — kako su svi morali biti iznimno visoki i kako je sitničario oko detalja na njihovim uniformama, i kako ih je volio gledati kako marširaju kad se nije osjećao dobro. Ta priča nasmijava Ferdinanda. “To je sjajno”, kaže, služeći se prstom da pokupi posljednji djelić šlaga s tanjura. Simon

samodopadno ispije čaj do kraja i ponovo dohvati knjigu. Kasno je popodne — namučili su se dok nisu našli to mjesto. Sjene kipova protežu se preko glatkih travnjaka.

“Što ćemo večeras?” pita Ferdinand.

Ne podižući pogled s knjige, Simon jedva primjetno slegne ramenima.

20 Ottova sestra, koja je bila u stanu kad su se probudili, predložila je da se pridruže njoj i njezinim prijateljima Lutz i Williju te provedu večer u gradu. Ferdinand sada aludira na tu mogućnost. Simon je još jednom promišljeno suzdržan. Izgledi da bi mogao provesti večer s Ottovom sestrom i njezinim prijateljima ispunjavaju ga nečim nalik strahu, svojevrsnom treperavom panikom. “Oni su debili, zar ne?” kaže, i dalje zagledan u knjigu. On i Ferdinand proveli su dobar dio dana smijući se Lutz i Williju — njihovim kožnjacima, njihovim piercincima, Lutzovu kreštavom smijehu, Willijevim mrkim brkovima.

“Čine se okej”, kaže Ferdinand čeznutljivo. Deset dana mu je Simon bio jedino društvo. “I Ottova sestra je draga.”

“Je li?”

“Zar nije?”

“U redu je”, ustvrdi Simon okrećući stranicu, “valjda.”

“Uostalom, što bismo drugo?” pita Ferdinand kroz nekakav smijeh.

“Ne znam.”

“Mislim, idemo jednostavno popiti piće s njima”, kaže Ferdinand. “Ne mogu biti tako grozni.”

“Koliko je sati?”

“Toliko da se trebamo vratiti.”

“Stvarno?” Simon će, okrećući glavu da promotri park ispunjen sjenama. “Meni se ovdje sviđa.”

Naposlijetku zaista provedu dio večeri s Ottovom sestrom, Lutzom i Willijem. Simon kao da je odlučio ne zabavljati se. Samo sjedi tamo s ozbiljnim izrazom na licu dok ostali

razgovaraju, sve dok Ferdinanda ne postane gotovo sram njegove prisutnosti – prisutnosti povučenog, nesretnog lika koji pijucka domaće vino. Nalaze se na nekakvom hipijevskom mjestu u Kreuzbergu, pod drvećem čiji cvat vonja po spermi.

“Što je tvom prijatelju?” pita Lutz Ferdinanda, naginjući se da mu to došapne tako da mu piercinzi zazveckaju. “Je li sve u redu s njim?” Lutz ima žućkasto-crvenkastu kosu i ružan je.

“Ne znam”, kaže Ferdinand, dovoljno glasno da ga Simon čuje, iako se ovaj pravi da ga ne čuje. “Uvijek je takav.”

“Onda je sigurno zabavno putovati s njim.”

Ferdinand se samo nasmije.

Lutz kaže: “On je jednostavno stidljiv, zar ne?”

“Možda.”

“Siguran sam da je okej.”

“Naravno”, kaže Ferdinand. “Jako je inteligentan.”

“Siguran sam.”

“I ponekad vrlo duhovit.”

“Ma da?”

“Zbilja.”

“Ne mogu to zamisliti”, kaže Lutz.

Njegov prijatelj Willi, međutim, gotovo je jednako šutljiv kao Simon, jednako se malo smije i večer se najvećim dijelom odvija između Ferdinanda, Lutza i Ottove sestre. Razgovaraju, neizbježno, o mjestima na kojima su Ferdinand i Simon već bili, o tome što su tamo radili – o turističkim mjestima koja su posjetili, uglavnom crkvama. To razljuti Lutza. “Sva ta sranja možeš raditi kad si stariji!” buni se. “Ne trebaš to raditi *sada!* Što imate raditi u *crkvama?* Tamo ideš kad si sijed. Koliko imate godina, dečki?” pita.

Kažu mu – sedamnaest.

“Još ste toliko mladi”, kaže Lutz osjećajno, iako je najviše deset godina stariji. “Zabavljajte se, u redu? U redu?”